

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunnot hallituksen esityksistä yliopistollisen sairaalan tehtävistä ja hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamisesta

Ahall 03.10.2022 § 223
372/00.01.02.00/2022

Valmistelija: Muutosjohtaja Antti Hedman, antti.hedman@kuh.fi; puh. 044 717 2110

1. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa(VN/485/2022) luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 60 § muuttamisesta sekä erikoissairaanhoidon lain 28 ja 29 §:n kumoamisesta (yliopistollisen sairaalan tehtävät).

Esityksessä ehdotetaan järjestämislakiin lisättäväksi säännökset, joilla täsmennettäisiin ja vahvistettaisiin yliopistollisen sairaalan nykyisiä tehtäviä ja vastuuta erikoissairaanhoidon palveluissa sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan liittyvissä tehtävissä. Lisäksi järjestämislakiin ehdotetaan lisättäväksi nykyisin erikoissairaanhoidossa olevat säännökset sivuviroista ja –toimista yliopistollisessa sairaalassa, minkä johdosta esityksessä ehdotetaan samalla kumottavaksi vastaavat erikoissairaanhoidon säännökset. Esityksen tavoitteena on vahvistaa yliopistollisten sairaaloiden toimintaedellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon uusissa rakenteissa. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi terveydenhuoltolain säännöstä, joka koskee muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalle maksettavaa valtion korvausta. Muutoksella päivitetäisiin terveydenhuoltolain säännös vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uusia rakenteita ja nykyisiä lakitekknisiä vaatimuksia. Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.1.2023.

Esitysluonnos ja siihen valmisteltu lausunto ovat liitteenä.

2. Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa (VN/16752/2022) hallituksen esitysluonnoksesta hyvinvointialueen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitusmalliin on tarkoitus lisätä vuodesta 2024 lähtien uusi määräytymistekijä, yliopistosairaalalisä. Lisän perusteella otettaisiin huomioon yliopistollisista sairaaloista aiheutuvia muita sairaaloita korkeampia kustannuksia.

Yliopistosairaalalisän taso

Yliopistosairaalalisän tasoksi ehdotetaan 1,1–1,8 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta, mikä on vuoden 2022 tasossa 230 miljoonasta eurosta 370 miljoonaan euroon koko maan tasolla.

Esitysluonnoksen vaikutusarviot on laadittu 300 miljoonan euron tasolla (noin 1,45 %). Rahoitus ehdotetaan vähennettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asukasperusteisen rahoituksen osuudesta. Nettovaikutus yliopistollisia sairaaloita ylläpitäville alueille olisi tällöin 88–144 miljoonaa euroa koko maan tasolla.

Yliopistollisista sairaaloista aiheutuvat korkeammat kustannukset sisältyvät kunnilta siirtyvään koko maan tason rahoitukseen. Ilman erillistä määräytymistekijää rahoitus ei kohdentuisi jatkossa nykytilaa vastaavasti yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille.

Yliopistosairaalalisän tason olisi vastattava mahdollisimman hyvin nykyistä kuntien kustannuksiin sisältyvää rahoitusosuutta, koska muutoin joko yliopistollista sairaalaa ylläpitävät alueet tai muut hyvinvointialueet joutuvat kattamaan uudessa rahoitusmallissa korkeammat kustannukset palvelujen rahoituksesta.

Kustannuksia otetaan huomioon yleiskatteellisessa rahoituksessa ainoastaan siltä osin, kun niitä ei saada katetuksi muutoin (palvelulaskutus, koulutuksen ja tutkimuksen erillisrahoitus, yhteistyöalueiden sopimukset).

Kolme eri vaihtoehtoa rahoituksen kohdentamismalliksi

Yliopistosairaalalisä otetaan ehdotuksessa huomioon niiden hyvinvointialueiden laskennallisissa kustannuksissa, joissa on yliopistollinen sairaala. Lisäksi lisä koskee yliopistosairaalaa ylläpitävään HUS-yhtymään kuuluvia hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia.

Esitysluonnoksessa on lausuntokierroksella arvioitavana kolme mallia yliopistosairaalalisän kohdentamiseksi:

1. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen asukkaiden määrä
2. Koko yhteistyöalueen asukasmäärä TAI
3. 50 prosenttia yliopistosairaalahyvinvointialueen ja 50 prosenttia yhteistyöalueen asukasmäärän perusteella

Vuonna 2023 rahoitus kohdentuu siirtymätasauksen vuoksi vielä käytännössä alueen kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella. Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät alkavat siten käytännössä vaikuttaa aluekohtaiseen rahoitukseen porrastetusti vuodesta 2024 lukien. Yliopistosairaalalisän perusteella kohdennettava rahoitus otettaisiin huomioon siirtymätasauksissa vuodesta 2024 alkaen.

Esitetyistä vaihtoehtoista vaihtoehtoa 2, jossa yliopistolisa kohdennetaan koko yhteistyöalueen asukasmäärällä, on pidettävä parhaana, tarveperusteisimpana ja oikeudenmukaisimpana.

Esitysluonnos ja lausunto ovat ohessa.

Esityslistan oheisaineistona:

- STMn ja VMn luonnokset hallituksen esityksiksi
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunnot

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää hyväksyä esitetyt lausunnot ja ne viedään sähköiseen lausuntopalveluun.

Sote-integraatiovaikutukset

Hallituksen lakiesityksessä määritetään yliopistollisen sairaalan tehtäviksi erikoissairaanhoidon palvelujen tuottamisen lisäksi tieteellinen tutkimus, innovaatiotoiminta ja kehittäminen sekä koulutus. Rahoituslain muutoksella pyritään turvaamaan näiden tehtävien hoitaminen. Hyvinvointialueen laajuinen tutkimus- ja kehittämistoimintaa tulee ohjaamaan integraatiota tietoon perustuen ja koulutustoiminta turvaamassa alueen riittävää ammattilaisten määrää, jotta integraatio voidaan toteuttaa suunnitelmien mukaisesti.

Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää hyväksyä esitetyt lausunnot ja ne viedään sähköiseen lausuntopalveluun.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.